

СТАНОВИЩЕ

Относно дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен "Доктор" на Елис Алисман Мустакли, докторант задочна форма на обучение към катедра Психология - ЮЗУ „Неофит Рилски” – Благоевград. Област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки
Професионално направление: 3.2. Психология

Тема на дисертацията: „Компютъризираната методика Числов квадрат като тренажор в обучението по математика на учениците от първи и втори клас”

Научен ръководител: доц. д-р Бойко М. Николов

Кратки биографични данни

Елис Мустакли е родена на 26.07.1984 г. в гр.Гоце Делчев. Началното си образование, получава през 1999 г.в СОУ „Кирил и Методий - с. Брезница. Завършва средно образование през 2003 г. в Неврокопска Профилирана Гимназия „Димитър Талев“- гр.Гоце Делчев През 2007 завършва Югозападен Университет „Неофит Рилски“ гр.Благоевград и придобива ОКС Бакалавър - специалност „Начална училищна педагогика и Английски език“. Продължава обучението си към катедра Психология при Югозападен Университет „Неофит Рилски“ – Благоевград, където се дипломира по магистърска програма „Юридическа психология”.

Трудовият стаж на докторант Е.Мустакли е както следва:

Работи през 2007-2011 г. в БДЗБР (Басейнова Дирекция „Западно-беломорски район“ - гр.Благоевград като технически сътрудник.

В периода 2011-2013 г. работи като психолог в Дневен център за възрастни с увреждания - психо-социални услуги (ДЦВУ-ПСУ) „Светлина” - гр.Благоевград.

През 2014-2015 г. работи в ЕТ “Хермес“ А.Камбач, гр.Гоце Делчев като Директор производство на електроенергия.

От учебната 2015 г. е назначена като учител в 6-то СОУ „Иван Вазов“- гр.Благоевград, където продължава да работи..

Впечатления от работата ми с докторанта

Познавам и работя с докторант Елис Мустакли от 2010 г., когато се обучава по МП „Юридическа психология” към катедра Психология при ЮЗУ „Неофит Рилски“ - Благоевград. Продължавам консултациите с нея и след зачисляването ѝ като докторант по Педагогическа и възрастова психология към катедра Психология на Философски факултет в Благоевград (заповед №1819 от 15.09.2011 г.). Отчислена е с право на защита -. протокол от ФС на Философски съвет №8 от 22.08.2016 г.

Докторант Мустакли не скрива желанието се да търси пресечната точка на педагогиката с психологията и това я връща отново към Факултета по педагогика, където през 2014 г. се дипломира като Магистър по програмата „Специална педагогика”.

Паралелно с това полага с отличие своите докторантски минимуми. В научни конференции демонстрира нееднократно компютъризираната методика „Числов квадрат” и възможностите ѝ да се използва като тренажор в обучението по математика при учениците от 1 и 2 клас. Резултатите от проведения

обучаващ експеримент и самата разработка на дисертацията представя и успешно защитава пред членовете на катедра Психология. След обсъждане е взето единодушно решение за откриване на процедура за официална защита.

Експерименталната работа закъсня повече от година, поради възникващите трудности при изготвяне на софтуера за компютъризиране на апаратурната методика „Числов квадрат“. Причината за това се съдържа в стремежа ѝ да увеличи нейните обучаващи и измервателни възможности. Мога да заявя, че докторант Мустакли се справи отлично с този първи опит за създаване на интерактивно средство за обучение по математика на учениците от първи и втори клас. Всички опитни и експериментални изследвания, както и написването на труда, са дело на докторанта. Моето участие се свежда до постоянна комуникация и консултации.

Формулировка на темата и научна значимостта на изследвания проблем

До избора на научен проблем и формулиране на темата стигнахме след задълбочени консултации и убедеността на докторант Мустакли да съчетае научните си познания и практически опит в двете образователни направления – начална училищна педагогика с педагогическа и възрастова психология. Моята нагласа и изследователски интереси съвпадат с търсенията на докторанта и затова се ангажирах да осъществя научното ръководство по темата. От своя страна, докторант Мустакли също се ангажира да се съобразява с указанията ми и да провери, чрез психолого-педагогически експеримент възможностите на компютъризирания Числов квадрат да се използва като интерактивно средство в обучението по математика на учениците от първи и втори клас.

На практика се очерта един аспект на проучване, който не е бил предмет на самостоятелно изследване, независимо от многото защитени дисертации, изследващи успеваемостта на обучението по математика. Цялостната концепция на проучването е последователно и научно-обосновано изложена в дисертацията.

След направения обзор на проведените у нас проучвания в тази област, докторант Мустакли се ориентира към формулиране на нестандартно за досегашната практика собствено поле за изследване. Като водеща се откри идеята да създаде такова интерактивно средство, чрез което ще може да проследи, от една страна успеваемостта от обучението по математика при учениците от 1 и 2 клас, а от друга страна, да проследи развитието на участващите в учебния процес когнитивни психични процеси. Ученици в този възрастов период и в такъв аспект досега не са последователно проучвани. Докторант Мустакли успява да проследи успеваемостта на едни и същи ученици по математика в два поредни класа, както и да анализира когнитивното им развитие, като следствие от приложния интерактивен метод за обучение..

Представяне на труда чрез неговия вид, характер и постановка на изследване

Организацията на експериментална работа обхваща периода 2013/2015г.. Изследването има теоретико-експериментален характер. Основава се на богат изследователски материал и база-данни, получени от собствени изследвания в осем различни експериментални ситуации. Смея да твърдя, че за пръв път се представя дисертационен труд, в който личностното поведение на ученика е подложено на когнитивен анализ, чрез който се разкрива, че времето и броят на

допуснатите грешки при извършване на различни аритметични действия, информират за скоростта и точността на когнитивните психични процеси, благодарение на които са реализирани тези аритметични действия. Става ясно, че по-лошите резултати във времената за отговор и броя на допуснатите грешки, са индиректна характеристика на по-малките скорост и точност в работата на когнитивните процеси, участвали при извършване на аритметичните действия. Причината за това, според докторант Мустакли, може и трябва да се търси в тяхната детерминирана позиция от провокираните в учебния процес динамични характеристики на вниманието, както и от качеството на изградения в дълговременната памет образ на числата и аритметичните операции.

Разработката е разгърната върху обем от 182 страници. Използвани са 129 литературни източника, от които 88 са на кирилица, 29 на латиница, а останалите са препратка към интернет адреси. От направения обзор става ясно, че няма достатъчно опити за конструиране и апробиране на компютъризирани методики, изпълняващи функцията на тренажор за обучение по математика при учениците от първи и втори клас, които в същото време ще могат да изпълняват и функцията на измервателно средство за изследване на промените в психичното развитие на учениците, като следствие от това обучение.

Трудът има вида на експериментално проучване, осъществено чрез обучаващ експеримент в три етапа: две сондажни изследвания, осъществени с две независими методики за избор на контролен и експериментален клас; основен етап, имащ формиращ характер, защото чрез обучаващ експеримент се проследява успеваемостта по математика и когнитивното развитие на учениците след прилагане на компютъризиран метод за обучение; заключителен етап, в който докторантът сравнява успеваемостта при учениците от контролния и експерименталния клас.

Причината за наличие на статистически значимо различие в скоростта и точността на извършваните аритметични операции, е в приложения нов метод за обучение, а не е следствие на случайни фактори. Чрез сравняване на резултатите от учениците в контролния и експерименталния клас се доказват и функционалните възможности на компютъризирания Числов квадрат да се използва и като **измервателно средство** за проследяване на психичното развитие, като следствие от проведеното обучение.

Преценка за научните приноси

Трудът и получените резултати от проведения обучаващ експеримент имат теоретико-приложен характер. Научната самооценка за приносите отразява адекватно постиженията. Те се отнасят до теорията и практиката на обучението по математика при учениците от 1 и 2 клас.

Реализиран е психолого-педагогически експеримент, основан на системния подход и принципа на детерминизма. Създадената компютъризирана методика може да се прилага като средство за обучение преди постъпване в училище. Наличието на компютри, таблети и различни смартфони във всеки дом е предпоставка и за прилагането му като занимателна игра с децата в семейството и в помагания процес. С това се обогатява теорията и практиката на обучението по математика и практиката за работа с деца в предучилищна и начална училищна възраст.

Преценка на публикациите и личния принос на докторанта

Публикациите не надхвърлят изискванията за брой и представителност, но всички кореспондират с използваната в обучаващия експеримент компютъризирана методика Числов квадрат.

Автореферат

Авторефератът съответства на текста в дисертацията и представя изчерпателно труда. Подробният му характер, дава пълна представа за експерименталните резултати. Това повишава неговата стойност и представителност по отношение на научните постижения в дисертационния труд.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

На основа на научните приноси, оригиналните постижения и показаните качества на Елис Мустакли за научноизследователска дейност, давам положителна оценка на дисертационния труд. Предлагам на Уважаемото научно жури да присъди образователната и научна степен „доктор” на Елис Алисман Мустакли в област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, Професионално направление 3.2. Психология.

29.09.2016 г

Благоевград

Изготвил:

/доц. д.р Бойко Николов/